

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

*Присвячую цю роботу
пам'яті своїх незабутніх Учителів,
високопрофесійних Музикантів:
викладача Тернопільського музичного училища
ім. С. Крушельницької
Куцога В. П.
і професора Харківського інституту мистецтв
ім. І. Котляревського
Кравцова Т. С.*

Від авторки

Фундаментальні проблеми гармонічної науки, питання виражальної та формотворчої дії окремих гармонічних засобів, специфіка гармонічних стилів — ці та інші питання системно і різнобічно висвітлюються в музикознавчій літературі. Натомість практичні аспекти викладання гармонії набагато рідше опиняються в центрі уваги музикантів-дослідників. Однак саме практичні завдання, якісно виконані студентом, наочно демонструють максимальне наближення до розуміння теоретичних засад класичної гармонії, осягнення естетичної краси акордового звучання.

Серед практичних робіт у традиційному курсі класично-романтичної гармонії виокремлюється завдання на гармонізацію голосу сопрано. Власне в ньому сповна виявляється рівень історико-теоретичної підготовленості студента, обсяг його практичних навичок, можливість творчого самовдосконалення.

Професійно виконана гармонізація — це, з одного боку, особистісний внесок студента у загальний зміст дисципліни «Гармонія», а з іншого — вдячний комплімент самому собі за численні творчі експерименти.

Зміст посібника становлять 17 гармонізованих мелодій, узятих з різних теоретично-практичних збірників, що використовуються у середніх спеціальних музичних закладах.¹ Пропоновані гармонічні задачі практично ілюструють теми з курсу гармонії для старших

¹ До посібника створено аудіододаток.

курсів теоретичного відділу. Йдеться, насамперед, про такі теми, як «Неакордові тони», «Мажоро-мінорні системи», «Модуючі секвенції», «Альтерація акордів», «Енгармонічна модуляція». Особливу увагу при розв'язанні задач зосереджено на техніці голосоведення та дотриманні гармонічної пульсації.

Не претендуючи на «правильність в останній інстанції», проте сподіваюся, що матеріал посібника стане для студентів додатковим орієнтиром на шляху розв'язання практичних гармонічних завдань.

Висловлюю щиру подяку колегам за методичні поради та рекомендації, а також студентам за творчий пошук і натхнення.

Зразки гармонізації Soprano²

Неакордові звуки

А. Мутлі, 480

Масштабна, 16-тактова мелодія, у формі складного періоду тонально збагачена вкрапленнями у головну тональність *e moll* відхилень у тональності *a moll* і *G dur*. Її нестримний плін — результат широкого використання прохідних діатонічних та хроматичних звуків, діатонічних допоміжних, приготовлених затримань.

² Умови задач взяті з підручників з гармонії Й. Дубовського та О. Абизової, збірників задач Б. Алексеева та А. Мутлі.

Стрибкові допоміжні звуки (неприготовлені та нерозв'язані)

Й. Дубовський, 642 (5)

The musical score is written for piano and consists of three systems of staves. The first system contains four measures. The second system starts at measure 5 and contains three measures. The third system starts at measure 7 and contains three measures. The key signature is three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is common time (C). The music features a mix of eighth and sixteenth notes in the right hand and chords and eighth notes in the left hand.

Дев'ятитактний, неквадратний період в тональності *B dur*. Його активна за характером мелодія, в діапазоні децими, вимагає чіткої та зрозумілої гармонізації. Поряд з пониженням квінтового тону домінанти в середині побудови, у половинній та заключній каденціях яскраво звучить домінанта з підвищеною квінтою. Враховуючи типове для альтерації загострення мелодичних тяжінь, вона розв'язується у терцію тонічного тризвуку, підкреслюючи таким чином яскравість мажорного звучання.